

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 72
van **LUDWIG VANDENHOVE**
datum: 13 december 2019

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR,
ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Vrijwilligersverzekering - Stand van zaken

Het is mij niet duidelijk wie bevoegd is voor de vrijwilligersverzekering. Is het de minister van Cultuur waarmee de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) heeft onderhandeld bij de overdracht of is het een bevoegdheid van de minister-president, in die hoedanigheid? Ik kon het antwoord op die vraag niet vinden, laat staan dat de verenigingen en/of de vrijwilligers het wel zouden vinden.

De vrijwilligersverzekering is vanaf 1 januari 2018 (verplicht) overgeheveld van de provincies naar Vlaanderen.

In de periode dat de provincies verantwoordelijk waren, ging het grosso modo over 13.000 organisaties met bijna 300.000 verzekerde dagen.

1. Hoe loopt deze vrijwilligersverzekering op dit moment? Verloopt de werking beter, efficiënter of minder efficiënt, dan wel slechter dan ten tijde dat de provincies het deden?
2. Hoe wordt daar de nodige communicatie rond gevoerd?
3. Kan de minister de cijfers bezorgen voor 2018 en voor 2019?
4. Hoeveel verenigingen maken er gebruik van?
Graag een opsplitsing per beleidsdomein (sport, cultuur, ontwikkelingssamenwerking enzovoort) en per provincie.
5. Over hoeveel personen gaat het?
6. Over hoeveel verzekerde dagen gaat het?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 72 van 13 december 2019

van **LUDWIG VANDENHOVE**

In de regeerperiode 2014-2019 werd de minister bevoegd voor Cultuur aangesteld als coördinerend minister voor het gecoördineerde Vlaamse vrijwilligersbeleid. In de huidige regeerperiode is deze keuze verdergezet. Dit is geëxpliciteerd in mijn beleidsnota Cultuur op pagina 13. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media blijft als administratie bevoegd voor de beleidsvoorbereiding en coördinatie op niveau van de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. De gratis vrijwilligersverzekering valt hier als onderdeel van dit beleid ook onder.

Bij de overdracht van gemeenschapsbevoegdheden van de provincies naar de Vlaamse Gemeenschap werd inderdaad ook de gratis vrijwilligersverzekering overgedragen. Sinds 1 januari 2018 behartigt de Vlaamse Gemeenschap deze dienstverlening. Aan de hand van een meerjarige beheersovereenkomst werd de opdracht om de verzekering in de praktijk aan te bieden, toegekend aan het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk.

1. De gratis vrijwilligersverzekering is momenteel anders georganiseerd dan toen de provincies verantwoordelijk waren. In het jaar 2018 bleef de aanvraag en het aangeven van activiteiten ongeveer hetzelfde verlopen als in het verleden, maar werd alles in stelling gezet voor de grondige actualisering vanaf 1 april 2019.

Na een grondige evaluatie heeft het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk dan, met ondersteuning van het Departement CJM en het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid (HOV), in de loop van 2018 een nieuw reglement opgesteld dat in het voorjaar van 2019 in werking is getreden. Daarnaast werd een aanbestedingsprocedure doorlopen voor het aanstellen van een nieuwe verzekeraar met een geactualiseerde polis. Ten slotte werd in de loop van 2018-2019 de aanvraagprocedure van de verzekering volledig gedigitaliseerd.

Bedoeling van de nieuwe werking is om verenigingen optimaal te sensibiliseren en te ondersteunen bij het verzekeren van hun vrijwilligers. De nieuwe organisatie van de verzekering, voorwaarden en de geactualiseerde polis zorgen voor meer duidelijkheid en eenvormigheid, meer efficiëntie en sluiten misbruiken beter uit. Enkele voorbeelden van aanpassingen ten opzichte van het vroegere systeem:

- Centralisatie van het beheer waardoor elke organisatie gelijke toegang heeft tot de gratis verzekering, ongeacht de sector waarbinnen ze actief is en ongeacht de regio waarin ze opereert. Er geldt één reglement voor heel de Vlaamse Gemeenschap (dus ook voor organisaties in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest).
- De overgang van vrijwilligersdagen naar vrijwilligersuren geeft de organisaties meer flexibiliteit bij het inzetten van vrijwilligers: er gaan geen uren meer verloren en er kan geen verwarring meer ontstaan over de vraag of de activiteit al dan niet verzekerd is (als de activiteit na middernacht verdergaat).
- De verzekering richt zich terug meer tot de initiële doelgroep waarvoor de gratis vrijwilligersverzekering oorspronkelijk werd ontwikkeld: kleine verenigingen waarvoor geen verzekeringsplicht geldt krachtens de Vrijwilligerswet en waar vrijwilligers bijgevolg geen immuniteit genieten.

- De digitalisering van het systeem (operationeel sinds 1 april 2019) heeft de efficiëntie met zekerheid versterkt. Op dit moment kunnen organisaties zelf hun activiteiten beheren: ze doen de aanvraag voor erkenning en de aangifte van te verzekeren activiteiten autonoom via het verzekeringsloket en kunnen op elk moment de beschikbare uren raadplegen, bekijken of een activiteit reeds aangegeven werd, etc.
 - Erkenningen zijn, in tegenstelling tot het verleden, van beperkte duur en gelden voor 12 maanden. Een erkenning verlengen is heel eenvoudig, maar moet wel een bewuste actie zijn, zodat de databank niet vervuild wordt met slapende organisaties. De gegevens worden hierdoor elk jaar geactualiseerd, wat een correcter beeld geeft van het effectieve bereik van de verzekering.
 - Het is de bedoeling om deze werkwijze op geregelde tijdstippen onder de loop te nemen en te evalueren. Dit voorjaar gebeurt al een eerste evaluatie.
2. Het Vlaams steunpunt vrijwilligerswerk heeft de opdracht om de communicatie rond de gratis vrijwilligersverzekering te voeren. Dit gebeurt via verschillende kanalen, zoals de website www.vlaanderenvrijwilligt.be, sociale media, nieuwsbrieven en berichten voor opname (waarbij een ruim netwerk aan middenveldorganisaties wordt gevraagd mee info te verspreiden over de gratis verzekering).

Ook worden de lokale besturen aangesproken, zowel rechtstreeks als via de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten. Organisaties en lokale besturen kunnen flyers opvragen bij het steunpunt om te verspreiden tijdens evenementen of ter info meegeven aan leden van de adviesraden, etc.

3. Graag wil ik de in de vraag genoemde basiscijfers even nuanceren. Het gaat om alle organisaties die sinds de start van de gratis vrijwilligersverzekering in 2007 door de verschillende provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel werden geregistreerd. De lijsten werden echter niet geactualiseerd, waardoor gesteld kan worden dat er een groot deel slapende organisaties in opgenomen waren en het dus een stevige overschatting was van het werkelijke aantal organisaties bij de overdracht van de provincies naar Vlaanderen.

In het kader van de 'warme overdracht' konden al deze – ten tijde van de provincies – erkende organisaties in 2018 nog terecht bij het Steunpunt voor een gratis verzekering en werden ze verder geholpen met het oude erkenningsnummer. Voor 2018 is het bijgevolg onmogelijk om een correct cijfer te geven over het totale aantal erkenningen. In dat jaar konden wel ook nieuwe organisaties zich registreren. Dat waren 2084 organisaties, waarvan er 1501 ook effectief werden erkend.

Sinds 1 januari 2019 werd het nieuwe reglement toegepast, met als doel terug te keren naar de essentie van de gratis verzekering (zie hoger) en op 1 april 2019 werd het digitaal verzekeringsloket gelanceerd. Vanaf dat moment moet elke organisatie die gebruik wil maken van de verzekering een nieuw erkenningsnummer aanvragen, om zo de cijfers uit te zuiveren.

Voor 2019 komen we daardoor aan onbetwistbare heldere cijfers: er werden 6003 erkenningen aangevraagd, waarvan 5256 organisaties werden goedgekeurd, 707 werden afgekeurd en 40 organisaties wachtten nog op een antwoord.

4. 5256 organisaties hebben in 2019 een erkenning gekregen en kunnen dus beroep doen op de verzekering.

Elke organisatie kan zichzelf tijdens de aanvraagprocedure toewijzen aan maximaal drie sectoren. Om het geheel overzichtelijk te houden geef ik hier een indeling op basis van de eerste keuze die de organisatie zelf aanduidde bij de aanvraag van de

verzekering. De sector waarvoor men kiest is vanzelfsprekend enigszins gevoelig voor interpretatie.

- Erfgoed: 213
- Sociaal-Cultureel werk: 1234
- Kunsten: 461
- Welzijn: 370
- Jeugd: 329
- Toerisme en Vrije Tijd: 818
- Onderwijs en Vorming: 206
- Maatschappelijke Dienstverlening: 404
- Natuur en Milieu: 133
- Noord-Zuid: 139
- Gezondheid: 84
- Dierenwelzijn: 61
- Buurtwerking: 648
- Niet gespecificeerd: 156

Op dit ogenblik is het onmogelijk om uit de cijfers een opsplitsing per provincie te distilleren. Bij de evaluatie van het huidige systeem zullen we bekijken of het relevant is om dat in een verdere doorontwikkeling toch te voorzien.

5. Het aantal personen/verzekerde vrijwilligers is niet te traceren uit de data, omdat er gewerkt wordt met vrijwilligersuren, die veel flexibeler zijn dan de mandagen (aangezien een dag van 24 uur vroeger maar aan één vrijwilliger kon worden geattribueerd en deze 24 uur nu kunnen opgesplitst worden over meerdere vrijwilligers). Bij de evaluatie van het huidige systeem zullen we bekijken of het relevant is om dit in een verdere doorontwikkeling toch te voorzien.
6. Sinds de aanpassing van het reglement wordt er niet langer gewerkt met mandagen. Dit concept werd verlaten omdat organisaties die een beperkte tijdsinzet nodig hadden per activiteit, relatief veel uren kwijt speelden, vermits er telkens met mandagen (24 uren) werd gewerkt en een mandag om klokslag 00.00 uur 's nachts eindigde, ook al liep de activiteit door.

Er wordt thans gewerkt met vrijwilligersuren. Elke organisatie heeft 1000 vrijwilligersuren ter beschikking. In 2019 werden 1.721.066 vrijwilligersuren verzekerd, wat overeenstemt met een gemiddelde van 327 uren per organisatie. Het spreekt voor zich dat er organisaties zijn die al hun uren verbruikten, terwijl anderen nog geen 10% van het hen toegekende contingent nodig hadden.